

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 332/2015-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 27. mája 2015 v senáte zloženom z predsedníčky Ludmily Gajdošíkovej a zo sudcov Sergeja Kohuta a Ladislava Orosza (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosti [REDACTED], zastúpeného advokátkou JUDr. Ivetou Rajtákovou, Štúrova 20, Košice, vedené pod sp. zn. Rvp 3035/2015 a sp. zn. Rvp 5507/2015, ktorými namieta porušenie základných práv podľa čl. 44 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky, práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva podľa čl. 9 ods. 3 Dohovoru o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaniach vedených pod sp. zn. 3 Sžo 62/2014 a sp. zn. 3 Sžo 23/2014 a jeho rozsudkami z 2. decembra 2014 a sp. zn. 6 Sžo 9/2014 a jeho rozsudkom z 28. januára 2015, a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosti [REDACTED] vedené pod sp. zn. Rvp 3035/2015 a sp. zn. Rvp 5507/2015 s p á j a na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 3035/2015.

2. Sťažnosti [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnené.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) boli 5. marca 2015 a 20. apríla 2015 telefaxom a 6. marca 2015 a 22. apríla 2015 osobne doručené sťažnosti [REDACTED] (ďalej aj „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. Ivetou Rajtákovou, Štúrova 20, Košice, vedené pod sp. zn. Rvp 3035/2015 a sp. zn. Rvp 5507/2015, ktorými namieta porušenie základných práv podľa čl. 44 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva podľa čl. 9 ods. 3 Dohovoru o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia (ďalej len „Aarhuský dohovor“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaniach vedených pod sp. zn. 3 Sžo 62/2014 a sp. zn. 3 Sžo 23/2014 a jeho rozsudkami z 2. decembra 2014 a pod sp. zn. 6 Sžo 9/2014 (spolu ďalej aj „napadnuté konania“) a jeho rozsudkom z 28. januára 2015 (spolu ďalej aj „napadnuté rozsudky“).

Zo sťažností a z príloh k nim priložených vyplýva, že sťažovateľ sa v správnych konaniach, predmetom ktorých bolo rozhodovanie o povolení výnimky z podmienok ochrany chráneného živočícha medveďa hnedého (ďalej len „výnimka“) podľa § 35 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov [ďalej len „zákon o ochrane prírody“ (usmrtenie medveďa hnedého, pozn.)] v označených poľovných revíroch, domáhal v súlade s § 14 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (Správny poriadok) v znení neskorších predpisov priznania postavenia účastníka konania z dôvodu, že

môžu byť dotknuté jeho práva a právom chránené záujmy vyplývajúce z príslušných ustanovení Aarhuského dohovoru.

1. Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo životného prostredia“) vo veci žiadosti [REDAKOVANÉ] (žiadateľ, pozn.) o povolenie výnimky podľa zákona o ochrane prírody rozhodnutím č. 3726/2009-2.1 z 13. mája 2009 (ďalej len „rozhodnutie z 13. mája 2009“) nepriznalo sťažovateľovi postavenie účastníka konania. O rozklade sťažovateľa proti rozhodnutiu ministerstva životného prostredia z 13. mája 2009 rozhodol minister životného prostredia Slovenskej republiky (ďalej len „minister“) rozhodnutím č. 6305/2009-7.2 z 26. júna 2009 (ďalej len „rozhodnutie z 26. júna 2009“) tak, že ho zamietol. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom sp. zn. 4 S 141/2009 z 30. septembra 2011 zrušil rozhodnutie ministerstva životného prostredia z 13. mája 2009 a rozhodnutie ministra z 26. júna 2009 a vec vrátil prvostupňovému správne orgánu na ďalšie konanie.

Rozhodnutím č. 3726/2009-2.1 z 30. júla 2009 (ďalej len „rozhodnutie z 30. júla 2009“) ministerstvo životného prostredia povolilo výnimku, a to usmrtiť jedného jedinca medveďa hnedého v poľovnom revíri [REDAKOVANÉ], pričom v podmienkach rozhodnutia sa uvádza, že odstrel možno zrealizovať do 30. novembra 2009, prípadne do 15. decembra 2009.

Ministerstvo životného prostredia po vrátení veci na ďalšie konanie rozhodnutím č. 3726/2009 z 19. decembra 2011 (ďalej len „rozhodnutie z 19. decembra 2011“) zastavilo konanie vo veci nepriznania postavenia účastníka konania sťažovateľovi, keďže odpadol dôvod na konanie. O rozklade sťažovateľa proti rozhodnutiu ministerstva životného prostredia z 19. decembra 2011 rozhodol minister rozhodnutím č. 3691/2012-1.10 z 2. apríla 2012 tak, že rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu z 19. decembra 2011 zrušil a prikázal ministerstvu životného prostredia doručiť sťažovateľovi rozhodnutie z 30. júla 2009 o povolení výnimky. Proti rozhodnutiu ministerstva životného prostredia z 30. júla 2009, ktoré bolo sťažovateľovi doručené listom č. 3546/2012-2.2 z 3. mája 2012, podal

sťažovateľ rozklad, ktorým sa domáhal zamietnutia žiadosti žiadateľa o povolenie výnimky. O rozklade rozhodol minister rozhodnutím č. 6320/2012-1.10 z 21. augusta 2012 tak, že konanie o ňom zastavil. Krajský súd o žalobe o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia ministra z 21. augusta 2012 rozhodol rozsudkom sp. zn. 5 S 1738/2012 z 8. apríla 2014 (ďalej len „rozsudok z 8. apríla 2014“) tak, že žalobu zamietol ako nedôvodnú. O odvolaní proti rozsudku krajského súdu z 8. apríla 2014 rozhodol najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 3 Sžo 62/2014 z 2. decembra 2014 tak, že rozsudok krajského súdu z 8. apríla 2014 potvrdil a sťažovateľovi náhradu trov konania nepriznal (sťažnosť vedená pod sp. zn. Rvp 3035/2015).

1. Ministerstvo životného prostredia vo veci žiadosti obce [REDAKOVANÉ] (žiadateľ, pozn.) o povolenie výnimky podľa zákona o ochrane prírody rozhodnutím č. 4252/2010-2.1 z 15. apríla 2010 (ďalej len „rozhodnutie z 15. apríla 2010“) nepriznalo sťažovateľovi postavenie účastníka konania. O rozklade sťažovateľa proti rozhodnutiu ministerstva životného prostredia z 15. apríla 2010 rozhodol minister rozhodnutím č. 7375/2010-7.2 z 22. júna 2010 (ďalej len „rozhodnutie z 22. júna 2010“) tak, že ho zamietol a rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu potvrdil.

Krajský súd rozsudkom sp. zn. 2 S 294/2010 zo 7. decembra 2011 zrušil rozhodnutie ministerstva životného prostredia z 15. apríla 2010 a rozhodnutie ministra z 22. júna 2010 a vec vrátil prvostupňovému správne mu orgánu na ďalšie konanie, ktorý ďalej pokračoval so sťažovateľom ako s účastníkom konania a doručil mu rozhodnutie č. 4252/2010-2.1 z 19. júla 2010 (ďalej len „rozhodnutie z 19. júla 2010“); Ministerstvo pôdohospodárstva, životného prostredia a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky označeným rozhodnutím povolilo výnimku podľa zákona o ochrane prírody, a to usmrtiť jedného jedinca medveďa hnedého v poľovnom revíri obce [REDAKOVANÉ], pričom v podmienkach rozhodnutia sa uvádza, že odstrel možno zrealizovať do 30. novembra 2010, prípadne do 15. decembra 2010.

Proti rozhodnutiu Ministerstva pôdohospodárstva, životného prostredia a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky z 19. júla 2010 podal sťažovateľ rozklad, o ktorom rozhodol minister rozhodnutím č. 6891/2012-1.10 z 23. augusta 2012 (ďalej len „rozhodnutie z 23. augusta 2012“) tak, že konanie o ňom zastavil z dôvodu, že odpadol dôvod na konanie. Krajský súd rozsudkom č. k. 5 S 1743/2012-84 z 3. decembra 2013 (ďalej len „rozsudok krajského súdu z 3. decembra 2013“) žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia ministra z 23. augusta 2012 zamietol. Najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 3 Sžo 23/2014 z 2. decembra 2014 rozsudok krajského súdu z 3. decembra 2013 potvrdil a sťažovateľovi náhradu trov konania nepriznal (sťažnosť vedená pod sp. zn. Rvp 3035/2015).

2. Ministerstvo životného prostredia vo veci žiadosti [REDAKOVANÉ] (žiadateľ, pozn.) o povolenie výnimky podľa zákona o ochrane prírody rozhodnutím č. 2369/2009-2.1 z 29. apríla 2009 (ďalej len „rozhodnutie z 29. apríla 2009“) nepriznalo sťažovateľovi postavenie účastníka konania. O rozklade sťažovateľa proti rozhodnutiu ministerstva životného prostredia z 29. apríla 2009 rozhodol minister rozhodnutím č. 76234/2009-7.2 z 26. júna 2009 (ďalej len „rozhodnutie z 26. júna 2009“) tak, že ho zamietol a rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu potvrdil.

Krajský súd rozsudkom sp. zn. 4 S 149/2009 z 18. novembra 2011 zrušil rozhodnutie ministerstva životného prostredia z 29. apríla 2009 a rozhodnutie ministra z 26. júna 2009 a vec vrátil prvostupňovému správnenému orgánu na ďalšie konanie, na základe čoho boli sťažovateľovi priznané procesné práva účastníka konania. Následne bolo sťažovateľovi doručované rozhodnutie č. 2369/2009-2.1 z 30. júla 2009 (ďalej len „rozhodnutie z 30. júla 2009“), ktorým ministerstvo životného prostredia povolilo výnimku, a to usmrtiť jedného jedinca medveďa hnedého v poľovnom revíri [REDAKOVANÉ], pričom v podmienkach rozhodnutia sa uvádza, že odstrel možno zrealizovať do 30. novembra 2009, prípadne do 15. decembra 2009, a zároveň zamietlo žiadosť o povolenie výnimky – usmrtiť jedného medveďa v poľovnom revíri [REDAKOVANÉ].

Proti rozhodnutiu ministerstva životného prostredia z 30. júla 2009 podal sťažovateľ rozklad, konanie vo veci ktorého minister rozhodnutím č. 6850/2012-1.10 z 23. augusta 2012 (ďalej len „rozhodnutie z 23. augusta 2012“) zastavil z dôvodu, že odpadol dôvod na konanie. Krajský súd rozsudkom sp. zn. 1 S 1677/2012 z 5. decembra 2013 (ďalej len „rozsudok krajského súdu z 5. decembra 2013“) žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia ministra z 23. augusta 2012 zamietol. Najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 6 Sžo 9/2014 z 28. januára 2015 rozsudok krajského súdu z 5. decembra 2013 potvrdil a sťažovateľovi náhradu trov konania nepriznal (sťažnosť vedená pod sp. zn. Rvp 5507/2015).

Sťažovateľ v sťažnostiach v zásade zhodne uvádza, že ako občianske združenie, ktorého cieľom je ochrana životného prostredia a osobitne prirodzeného prostredia viacerými spôsobmi, sa vo viacerých správnych konaniach vedených ministerstvom životného prostredia a ministrom domáhal priznania postavenia účastníka konania s odkazom predovšetkým na čl. 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru, podľa ktorého ako člen zainteresovanej verejnosti má právo napadnúť v správnom alebo súdnom konaní akékoľvek opomenutie súkromných osôb či orgánov verejnej moci vydané v rozpore s vnútroštátnymi predpismi v oblasti životného prostredia. V tomto kontexte sťažovateľ požiadal najvyšší súd v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Sžp 41/2009 o zodpovedanie prejudiciálnych otázok Súdnym dvorom Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“), pričom zmysel a cieľ týchto otázok bolo možné zhrnúť do otázky, či z čl. 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru vyplýva verejnosti právo byť účastníkom správnych a súdnych konaní, v ktorých sa rozhoduje o otázkach životného prostredia. Súdny dvor vo svojom rozsudku C-240/09 z 8. 3. 2011 uviedol, že citované ustanovenie Aarhuského dohovoru „... nemá priamy účinok v práve Únie. Prináleží však vnútroštátnemu súdu, aby poskytol taký výklad procesného práva týkajúceho sa podmienok, ktoré treba splniť na podanie správneho opravného prostriedku alebo žaloby, ktorý bude v čo najväčšej možnej miere v súlade tak s cieľmi článku 9 ods. 3 tohto dohovoru, ako aj s cieľom účinnej súdnej ochrany práv poskytovaným právom Únie, aby mohla organizácia na ochranu životného prostredia, akou je [REDACTED]

██████████, napadnúť na súde rozhodnutie prijaté v rámci správneho konania, ktoré by mohlo byť v rozpore s právom Únie v oblasti životného prostredia.“.

Po vydaní označeného rozsudku Súdneho dvora najvyšší súd v konaniach, ktorého účastníkom bol sťažovateľ a predmetom ktorých bola otázka priznania jeho účasti v konaní pred správnyimi orgánmi o povolenie výnimky z podmienok ochrany chráneného živočícha medveďa hnedého podľa § 35 zákona o ochrane prírody, žalobám sťažovateľa vyhovel „a bezvýnimočne identickým spôsobom rozhodli aj krajské sudy, ktoré o žalobách sťažovateľa týkajúcich sa jeho postavenia... rozhodovali“.

Predmetom sťažností vedených ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 3035/2015 a sp. zn. Rvp 5507/2015 sú konania vo veci samej, ktoré nasledovali po tom, čo „sťažovateľovi pôvodne rozhodnutím Ministerstva ŽP SR nebolo priznané postavenie účastníka konania, toto rozhodnutie na rozklad sťažovateľa potvrdené, Krajský súd v Bratislave následne rozhodnutie o nepriznaní postavenia účastníka sťažovateľovi zrušil, vec vrátil Ministerstvu ŽP SR na ďalšie konanie a po tom, čo bolo sťažovateľovi doručené rozhodnutie vydané vo veci samej (o povolenie výnimky na usmrtenie medveďa hnedého), tento podal rozklad proti nemu, o ktorom bolo Ministrom ŽP SR zastavené konanie. Krajský súd v Bratislave aj Najvyšší súd SR zamietli žalobu žalobcu proti rozhodnutiu o zastavení konania o rozklade argumentujúc tým, že sťažovateľ nemá aktívnu legitimáciu (teda nemôže namietat porušenie jeho práv), keďže časová platnosť výnimky uvedená v prvostupňovom rozhodnutí (MŽP SR) uplynula dňa 30. 11. 2009, resp. 15. 12. 2009. Sťažovateľ ako to vyplýva z príloh, proti rozhodnutiu prvostupňového súdu založenom na uvedenom právnom názore podal odvolanie, v ktorom poukázal na to, že uvedený právny názor a na ňom založené rozhodnutie ho zbavuje možnosti účinne konať pred správnyimi orgánmi v konaniach týkajúcich sa ochrany prírody, keďže rozhodnutia o udelení výnimiek a súhlasov podľa ZOPK sú rozhodnutiami, ktorých časová platnosť je prakticky bezvýnimočne obmedzená a nie je možné dosiahnuť taký stav, aby k preskúmvaniu rozhodnutia súdom došlo pred uplynutím platnosti uvedenej výnimky. Za uvedeného stavu je

potom možnosť sťažovateľa domôcť sa reálneho a efektívneho využitia práva podľa čl. 9 ods. 3 Aarhurského dohovoru menej než imaginárna.“

V sťažnostiach sťažovateľ zhodne poukazuje na rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 1 Sžp 3/2011 zo 17. apríla 2012, v ktorom najvyšší súd v skutkovo a právne obdobnej veci vyslovil: „10. Najvyšší súd v súvislosti s uvedeným konštatuje, že ústavno-konformný výklad (čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky) práva na súdnu a inú právnu ochranu v oblasti správneho súdnictva nepredpokladá, že by toto právo mohlo zaniknúť, resp. bolo v svojej podstate vyčerpané iba tým, že predmet konania pred správnym orgánom sa napriek procesne riadne prejavenej nespokojnosti (napríklad podaním opravného prostriedku) v dôsledku objektívne spotrebovaného času na vykonanie opravného súdneho konania (tzn. výklad vykonaný s dôrazom na účelnosť ďalšieho súdneho prieskumu).

*Naopak, takýto výklad by v rozpore s výkladovou metódou *reductio ad absurdum* viedol k nesprávnemu záveru, že súdny prieskum napadnutého rozhodnutie správneho orgánu (evidentne na čas náročný proces) nemôže už v žiadnom prípade reálne ovplyvniť výkon práv a povinností vyplývajúcich z tohto nezákonného rozhodnutia, pričom dôsledkom uvedeného záveru by bola právna absurdita, že možnosť právnej ochrany porušených práv prostredníctvom konania podľa Piatej časti druhej hlavy Občianskeho súdneho poriadku (vrátane aj možnosti brojiť proti tvrdenej nezákonnosti) by závisela (tzn. zanikla) v zásadnej miere na tom, ako rýchlo osoby, ktorým z nezákonného rozhodnutia správneho orgánu vyplýva právo vykonať určitú činnosť, toto by aj uskutočnili.*

Preto sa Najvyšší súd stotožnil s názorom žalobcu, že v uvedenej veci je potrebné naďalej vykonať súdny prieskum napadnutého rozhodnutia správneho orgánu.“

Sťažovateľ rovnako poukazuje na právny názor vyslovený najvyšším súdom v jeho rozsudku sp. zn. 1 Sžp 13/2013 z 13. mája 2014, podľa ktorého „... absolútne nemožno akceptovať názor prezentovaný v odvolaní žalovaným, že napriek vytýkaným formálnym procesným pochybeniam, výsledok ďalšieho správneho konania bude spočívať pre uplynutie lehôt v zastavení konania...“.

Sťažovateľ k tomu ďalej uvádza, že zmyslom jeho účasti v konaniach pred správnyimi orgánmi je svojimi podaniami, návrhmi a využívaním opravných prostriedkov zabezpečiť naplnenie svojho poslania, ktorým je ochrana prírody prostriedkami, ktoré mu právny poriadok Slovenskej republiky dáva k dispozícii. Imanentnou súčasťou ochrany prírody je rozhodovanie orgánov ochrany prírody, ktoré je v súlade s právnymi predpismi Slovenskej republiky na úseku ochrany prírody, ako aj s právnymi predpismi upravujúcimi konanie pred takýmito orgánmi. Sťažovateľ sa postupom správnych orgánov a konajúcich všeobecných súdov cíti byť ukrátený na svojich právach, keďže konania o žiadosti žiadateľa boli zastavené bez toho, aby na to bol právny dôvod, a zároveň sa tým správny orgán i konajúce súdy vyhli svojej povinnosti preskúmať správnosť a zákonnosť rozhodnutí správnych orgánov. Takýto postup robí práva sťažovateľa ako účastníka správneho konania, toto postavenie mu vyplýva z čl. 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru, abstraktnými a imaginárnymi bez možnosti reálne sa domôcť preskúmania nezákonného rozhodnutia prvostupňového správneho orgánu, a súčasne je v priamom rozpore s rozsudkom Súdneho dvora C-240/09 z 8. 3. 2011, ktorý konštatoval potrebu výkladu čl. 9 ods. 3 tohto dohovoru tak, aby organizácia na ochranu životného prostredia, akou je [REDAKOVANÉ], mohla napadnúť na súde rozhodnutie prijaté v rámci správneho konania, ktoré by mohlo byť v rozpore s právom únie v oblasti životného prostredia. Postup najvyššieho súdu ako poslednej inštancie v skutočnosti znamená, že sťažovateľ nielen v napadnutých konaniach, ale aj v mnohých ďalších konaniach o žalobách o preskúmanie postupu a rozhodnutí správnych orgánov bol zbavený možnosti reálne sa domôcť preskúmania zákonnosti rozhodnutí v oblasti ochrany prírody.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí jeho sťažností na ďalšie konanie rozhodol nálezom, ktorým vysloví porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 44 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru a čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutými rozsudkami najvyššieho súdu a postupom v konaniach, ktorý predchádzal ich vydaniu, zrušil napadnuté rozsudky najvyššieho súdu a veci vrátil na nové konanie a rozhodnutie. Sťažovateľ zároveň navrhuje, aby ústavný súd

zakázal najvyššiemu súdu pokračovať v porušovaní sťažovateľom označených práv a zároveň priznal sťažovateľovi úhradu trov konania.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, ak namietaným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to

bud' pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03).

II.1 K spoločnému prerokovaniu vecí

Podľa ustanovenia § 31a zákona o ústavnom súde ak tento zákon neustanovuje inak a povaha veci to nevyklučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“).

Podľa ustanovenia § 112 OSP môže súd v záujme hospodárnosti konania spojiť na spoločné konanie veci, ktoré u neho začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov.

Zákon o ústavnom súde nemá osobitné ustanovenie o spojení vecí, v súlade s citovaným ustanovením § 31a zákona o ústavnom súde, je však možné v konaní pred ústavným súdom použiť na prípadné spojenie vecí primerane ustanovenie § 112 ods. 1 OSP.

Zo spisov ústavného súdu sp. zn. Rvp 3035/2015 a sp. zn. Rvp 5507/2015 vyplýva, že tieto veci spolu skutkovo súvisia, týkajú sa tých istých účastníkov a v sťažnostiach sa na obdobnom skutkovom základe s totožnou právnou argumentáciou namieta porušenie rovnakých základných práv podľa ústavy a práv podľa dohovoru a Aarhuského dohovoru.

Prihliadajúc na uvedené, ústavný súd v záujme hospodárnosti konania v súlade s ustanovením § 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 112 ods. 1 OSP rozhodol o spojení sťažností na spoločné konanie tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto uznesenia.

II.2 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 44 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a práv podľa čl. 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru a čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu v napadnutých konaniach a napadnutými rozsudkami

Sťažovateľ namieta, že postupom správnych orgánov a konajúcich všeobecných súdov sa cíti byť ukrátený na svojich právach, keďže konania o žiadosti žiadateľa boli zastavené bez právneho dôvodu a zároveň sa tým správny orgán i všeobecné súdy vyhli svojej povinnosti preskúmať správnosť a zákonnosť rozhodnutí správnych orgánov. Takýto postup podľa sťažovateľa spôsobuje, že jeho práva ako účastníka správneho konania vyplývajúce mu z čl. 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru sú abstraktné a imaginárne bez možnosti reálne sa domôcť preskúmania nezákonného rozhodnutia prvostupňového správneho orgánu.

Podľa čl. 44 ods. 1 ústavy každý má právo na priaznivé životné prostredie.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

Podľa čl. 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru navyše bez toho, aby boli dotknuté procesy preskúmania uvedené v odsekoch 1 a 2, každá strana zabezpečí, ak sú splnené podmienky uvedené v jej vnútroštátnom práve, ak sú nejaké, aby členovia verejnosti mali prístup k správne alebo súdne konaniu umožňujúcemu napadnutie úkonov a opomenutí súkromných osôb a orgánov verejnej moci, ktoré sú v rozpore s jej vnútroštátnym právom v oblasti životného prostredia.

Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry vyslovil, že obsahom základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je umožniť každému reálny prístup k súdu, pričom tomuto právu zodpovedá povinnosť súdu o veci konať a rozhodnúť (napr. II. ÚS 88/01), ako aj konkrétne procesné garancie v súdnom konaní. Pokiaľ ide o medze zasahovania ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, ústavnému súdu neprislúcha hodnotiť správnosť skutkových záverov či právneho posúdenia vecí všeobecnými súdmi, pretože nie je prieskumným súdom, nadriadeným súdom a ani ochrancom zákonnosti (obdobne napr. II. ÚS 1/95, II. ÚS 71/07, III. ÚS 26/08). Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým prislúcha interpretácia zákonov. Podľa konštantnej judikatúry sa úloha ústavného súdu obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo záväznou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli do takej miery zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, že by zásadne popreli účel a význam zákonného predpisu (I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06, I. ÚS 88/07).

Z napadnutých rozsudkov vyplýva, že najvyšší súd v nich vychádzal zo zjednocujúceho stanoviska správneho kolégia najvyššieho súdu č. Snj 72/2013 z 24. júna

2014 (ďalej len „zjednocujúce stanovisko“), v ktorom sa okrem iného uvádza: „... neplatnosť povolenej výnimky o povolení na odstrel chráneného živočícha medveďa hnedého, spôsobená uplynutím času, na ktorý bola výnimka povolená má za následok, že odpadol predmet konania, lebo výnimka, ktorá bola obsahom rozhodnutia už zanikla a neexistuje. Správny orgán preto môže (ba dokonca musí) zastaviť konanie o výnimke, a to v ktoromkoľvek štádiu konania.“

Podľa § 89 ods. 3 písm. b) zákona o ochrane prírody rozhodnutie vydané podľa tohto zákona stráca platnosť uplynutím času, na ktorý bolo vydané.

V súlade s § 82 ods. 9 písm. a) zákona o ochrane prírody orgán ochrany prírody konanie podľa tohto zákona zastaví, ak dôvod na konanie odpadol.

Podľa názoru najvyššieho súdu prezentovaného v napadnutých rozsudkoch ak rozhodnutie orgánu ochrany prírody o povolení na usmrtenie chráneného živočícha – medveďa hnedého podľa § 89 ods. 3 zákona o ochrane prírody stratilo platnosť uplynutím času, na ktoré bolo vydané, odpadol dôvod na ďalšie konanie o povolenie takejto výnimky. Rozhodnutie orgánu ochrany prírody podľa § 82 ods. 9 písm. a) zákona o ochrane prírody potom nemá predmet konania, lebo takýmto predmetom konania nie je samotné chránené zviera, na odstrel ktorého bola potrebná výnimka, ale predmetom správneho konania je rozhodovanie o právnej podmienke, ktorou je samotná výnimka. Ak takáto výnimka neexistuje, lebo jej platnosť zanikla, potom súčasne odpadol aj predmet správneho konania. Znamená to, že aj vtedy, ak čas, na ktorý bolo vydané rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa na povolenie odstrelu, uplynie ešte pred právoplatnosťou tohto rozhodnutia, zaniká dôvod na konanie aj v konaní o rozklade, ktorý bol proti nemu podaný. Aj toto uplynutie času spôsobuje nevyhnutnosť zastavenia konania, lebo inak by správny orgán konajúci o rozklade už nemohol neplatné rozhodnutie skúmať a prípadne ho zrušiť, zmeniť alebo potvrdiť, či rozklad zamietnuť.

Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že o skutkovo i právne podobných veciach sťažovateľa už rozhodoval prvý senát ústavného súdu, ktorý predchádzajúce sťažnosti sťažovateľa odmietol pri predbežnom prerokovaní ako zjavne neopodstatnené (I. ÚS 783/2014 a I. ÚS 217/2015). Keďže ústavný súd nedospel pri predbežnom prerokovaní k odchylným právnym názorom než prvý senát ústavného súdu vo veciach vedených pod sp. zn. I. ÚS 783/23014 a sp. zn. I. ÚS 217/2015, vychádzal z právnych názorov vyslovených v uvedených veciach (*a contrario* § 6 zákona o ústavnom súde).

Po ústavnom prieskume napadnutých rozsudkov najvyššieho súdu vydaných v napadnutých konaniach a postupu, ktorý predchádzal ich vydaniu, ústavný súd konštatuje, že rozhodovacia činnosť najvyššieho súdu a jeho rozsudky vychádzajú zo zjednocujúceho stanoviska správneho kolégia najvyššieho súdu, ktorým sa zjednotila odlišná rozhodovacia činnosť senátu 1 Sžp a senátu 10 Sžp najvyššieho súdu, konkrétne išlo o právoplatné rozsudky senátov správneho kolégia najvyššieho súdu v konaniach vedených pod sp. zn. 10 Sžp 6/2013 a sp. zn. 1 Sžp 6/2013.

Správne kolégium najvyššieho súdu svoje zjednocujúce stanovisko odôvodnilo takto:

«Samotný zákon o ochrane prírody dáva do právomoci orgánu ochrany prírody povinnosť zastaviť konanie, ak dôvod na konanie odpadol a súčasne zakotvuje, že rozhodnutie vydané podľa tohto zákona stráca platnosť uplynutím času, na ktoré bolo vydané. V dôsledku toho je zrejmé, že „odpadnutím dôvodu na konanie“ treba rozumieť v prípade časovo limitovaného rozhodnutia aj stratu „platnosti rozhodnutia“ v dôsledku uplynutia času, na ktoré bolo vydané.

Ústredný orgán štátnej správy, ktorý koná o rozklade preto musí konanie o udelenie výnimky zastaviť tak, ako mu to ukladá § 82 ods.9 písm. a) zákona o ochrane krajiny. Toto zákonné ustanovenie priamo ustanovuje, že orgán ochrany prírody konanie podľa tohto zákona zastaví, ak dôvod na konanie odpadol. Ak správny orgán postupoval v súlade s týmto zákonným ustanovením, povinnosťou súdu prvého stupňa je žalobu proti takémuto jeho rozhodnutiu zamietnuť, keď navyše takýmto rozhodnutím nedochádza k založeniu, zmene alebo zrušeniu oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb a ani

práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb už nimi nemôžu byť priamo dotknuté.

Aj Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojom Náleze z 1. júla 2008, sp. zn. III. ÚS 341/2007 o. i. konštatoval, že v aplikačnej činnosti štátnych orgánov treba zohľadniť účel zákona. Uviedol: „nevyhnutnou súčasťou rozhodovacej činnosti súdov zahrňujúcej aplikáciu abstraktných právnych noriem na konkrétne okolnosti individuálnych prípadov je zisťovanie obsahu a zmyslu právnej normy uplatňovaním jednotlivých metód právneho výkladu. Ide vždy o metodologický postup, v rámci ktorého nemá žiadna z výkladových metód absolútnu prednosť, pričom jednotlivé uplatnené metódy by sa mali navzájom dopĺňať a viesť k zrozumiteľnému a racionálne zdôvodnenému vysvetleniu textu právneho predpisu. Viazanosť štátnych orgánov zákonom v zmysle čl. 2 ods. 2 Ústavy totiž neznamená výlučnú a bezpodmienečnú nevyhnutnosť doslovného gramatického výkladu aplikovaných zákonných ustanovení. Ustanovenie čl. 2 ods. 2 Ústavy nepredstavuje iba viazanosť štátnych orgánov textom, ale aj zmyslom a účelom zákona.

Zákonným predpokladom podania správnej žaloby v správnom súdnictve je skutočnosť, že žalobca bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím, ktoré je nezákonné (pozri R 62/1998). Správny súd musí skúmať preukázanie ukrátenia práv žalobcu nezákonným rozhodnutím ex offo. Ak žalobca nebol žiadateľom o udelenie výnimky k odstrelu medveďa hnedého a ak výnimka k odstrelu bola povolená žiadateľovi len na dobu určitú, ktorá v priebehu konania o jej udelenie uplynula, potom treba skúmať, či žalobcovi vznikla ujma na právach tým, že žalovaný zastavil rozkladové konanie z dôvodu uplynutia doby, na ktorú bola táto výnimka k odstrelu udelená. Ak žalobca nepreukázal ukrátenie na svojich právach, ktoré mu vzniklo rozhodnutím o zastavení rozkladového konania, potom súd prvého stupňa musí žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného o zastavení konania o rozklade zamietnuť.

Ak došlo k uplynutiu lehoty na odstrel chráneného živočícha až v priebehu konania o rozklade, potom správny orgán musí zastaviť konanie celé. Ak však dôjde len k zastaveniu konania o rozklade, aj potom s poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu č. R 103/2011, formálne zopakovanie administratívneho konania nepredstavuje pre účastníka vo vzťahu k skutkovej stránke veci reálnu možnosť dosiahnuť rozhodnutie v jeho prospech

a za takýchto okolností platí, že nie každé porušenie procesného predpisu má za následok porušenie práv účastníka konania. Platí to najmä vtedy, ak sa účastníkovi inak vyhovie vo veci samej, kedy duplicitne reparaovať čiastkové pochybenia nie je potrebné.

Zákon o ochrane prírody dáva do právomoci orgánu o ochrane prírody zastaviť konanie, ak dôvod na konanie odpadol a súčasne zakotvuje, že rozhodnutie vydané podľa tohto zákona stráca platnosť uplynutím času, na ktoré bolo vydané.

Za takýchto okolností „odpadnutím dôvodu na konanie“ treba rozumieť v prípade časovo limitovaného rozhodnutia aj stratu „platnosti rozhodnutia“ ako právny dôvod, ktorý má za následok odpadnutie predmetu konania v dôsledku uplynutia času, na ktoré bolo vydané. Neplatnosť výnimky nemožno spájať len so skutočnosťou, že predmet konania zanikol napr. uhynutím zvierata (medveďa hnedého). Ak podľa § 82 ods. 9 písm. a) v spojení s § 89 ods. 3 písm. b) zákona o ochrane prírody došlo k zastaveniu správneho konania z dôvodu, že uplynutím času, ktorým bolo uplynutie lehoty na odstrel chráneného živočícha – medveďa hnedého, odpadol dôvod na konanie o povolení výnimky, je takýto postup a rozhodnutie v súlade so zákonom.

... aj vtedy, ak čas, na ktorý bolo vydané rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa na povolenie odstreľu uplynie ešte pred právoplatnosťou tohto rozhodnutia, zaniká dôvod na konanie aj v konaní o rozklade, ktorý bol proti nemu podaný. Aj toto uplynutie času spôsobuje nevyhnutnosť zastavenia konania, lebo inak by orgán konajúci o rozklade už nemohol neplatné rozhodnutie skúmať a prípadne ho zrušiť, zmeniť alebo potvrdiť, či rozklad zamietnuť. Samotný formálny priebeh konania o rozklade by nepredstavoval pre účastníka konania reálnu možnosť dosiahnuť rozhodnutie v jeho prospech a bolo by v rozpore so zásadou materiálnej pravdy aj v rozpore so zásadou hospodárnosti konania. Súd aj správny orgán musia pritom zásadu zisťovania skutočného stavu veci uplatňovať súčasne so zásadou hospodárnosti tak, aby nedochádzalo k zbytočnému predlžovaniu konania a aby sa neprimerane nezvyšovali náklady konania.

Iný výklad zákona by smeroval len formálnemu zopakovaniu konania o rozklade bez toho, aby umožňovalo účastníkovi konania reálnu možnosť dosiahnuť materiálne iné rozhodnutie v jeho prospech a bolo by v rozpore aj so zásadou hospodárnosti správneho konania, ktorá je zakotvená v § 3 ods. 3 správneho poriadku.»

Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom a dôvodmi zjednocujúceho stanoviska správneho kolégia najvyššieho súdu a po preskúmaní napadnutých rozsudkov najvyššieho súdu argumentáciu sťažovateľa nevyhodnotil ako spôsobilú spochybniť ústavnú udržateľnosť záverov najvyššieho súdu v napadnutých rozsudkoch.

Aj podľa názoru ústavného súdu je v správnom súdnictve nevyhnutné prihliadať na špecifiká vyplývajúce z postavenia a právomoci všeobecných súdov, ktoré nie sú pri preskúmaní postupu a rozhodnutí orgánov verejnej správy súdmi skutkovými, ale súdmi, do právomoci ktorých patrí predovšetkým preskúmanie právnych otázok týkajúcich sa postupu a rozhodnutia tohto orgánu. Základným cieľom konania v správnom súdnictve podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku je preskúmať zákonnosť len takých rozhodnutí a postupov správnych orgánov, ktoré zakladajú, menia alebo zrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb alebo ktorými môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb priamo dotknuté.

Ústavný súd nemá dôvod spochybňovať zjednocujúce stanovisko správneho kolégia, z ktorého vychádzal najvyšší súd pri odôvodňovaní napadnutých rozsudkov. Aj podľa názoru ústavného súdu ak rozhodnutie správneho orgánu o povolení výnimky na usmrtenie chráneného živočícha podľa § 89 ods. 3 zákona o ochrane prírody stratilo platnosť uplynutím času, na ktoré bolo vydané, odpadol tým dôvod na ďalšie konanie o povolenie takejto výnimky. Rozhodnutiu správneho orgánu následne chýba predmet konania, ktorým je uvedená výnimka, keďže táto z dôvodu zániku jej platnosti ďalej neexistuje. A preto aj vtedy, ak platnosť rozhodnutia správneho orgánu prvého stupňa na povolenie odstrelu uplynie ešte pred právoplatnosťou tohto rozhodnutia, zaniká dôvod na konanie aj v konaní o rozklade, ktorý bol proti rozhodnutiu prvostupňového správneho orgánu podaný. Preto ak druhostupňový správny orgán postupoval v súlade s už citovanými závermi a konania o rozklade proti rozhodnutiam prvostupňového správneho orgánu o povolení výnimky zastavil, bolo povinnosťou krajského súdu žaloby proti rozhodnutiam

druhostupňového správneho orgánu zamietnuť, keďže týmito rozhodnutiami nedochádza k založeniu, zmene alebo zrušeniu oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb a ani práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti sťažovateľa už týmto rozhodnutím nemôžu byť priamo dotknuté.

Ústavný súd nezistil, že by najvyšším súdom aplikovaný postup, ktorým za uvedenej situácie rozhodnutia krajského súdu potvrdil ako vecne správne, mohol zakladať dôvod na jeho zásah do napadnutých rozsudkov v súlade s právomocami ustanovenými v čl. 127 ods. 2 ústavy. Ústavný súd nezistil, že by posudzované rozsudky najvyššieho súdu boli svojvoľné alebo v zjavnom vzájomnom rozpore, či nedostatočne odôvodnené. Pokiaľ sťažovateľ argumentuje právnymi názormi prezentovanými najvyšším súdom v jeho rozhodnutiach sp. zn. 1 Sžp 13/2013 a sp. zn. 1 Sžp 3/2011, ústavný súd k tomu dodáva, že tieto boli najvyšším súdom prijaté pred prijatím zjednocujúceho stanoviska správneho kolégia tohto súdu k zjednoteniu výkladu relevantných ustanovení zákona o ochrane prírody, z ktorého vychádzal tento súd aj v napadnutých rozsudkoch, preto neexistuje dôvod na to, aby sa argumentáciou sťažovateľa zaoberal podrobnejšie.

Na tomto základe ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažností sťažovateľa dospel k záveru, že napadnutými rozsudkami najvyššieho súdu a postupom, ktorý predchádzal ich vydaniu, nemohlo dôjsť k porušeniu ním označených práv podľa ústavy, dohovoru a Aarhuského dohovoru, a preto ich podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnené.

Keďže sťažnosti sťažovateľa boli odmietnuté, ústavný súd o jeho ďalších návrhoch uplatnených v sťažnostiach už nemal dôvod rozhodovať.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. mája 2015